

Savonlinnan terveydenhuollon ja liiketalouden instituutti
TERVEYDENHUOLLON KOULUTUSYKSIKKÖ

NUORTEN DIABEETIKOIDEN SITOUTUMINEN
PISTOSHOITON

Tiina Kupiainen, Mira Pakarinen, Satu Varis

Opinnäytetyö

Sisätauti-kirurginen sairaanhoitajakoulutus

Oppijakso 15

Syksy 1998

Kupiainen Tiina, Pakarinen Mira, Varis Satu

NUORTEN DIABEETIKOIDEN SITOUTUMINEN PISTOSHOITON

Ohjaaja: Saramäki Kyllikki

Sisätauti-kirurginen sairaanhoitajakoulutus

Oppijakso SK15

Savonlinnan terveydenhuollon ja liiketalouden instituutti

Terveydenhuollon koulutusyksikkö

Syksy 1998

NUORUUSIÄN DIABETES, HOITON SITOUTUMINEN, PISTOSHOITO

TIIVISTELMÄ

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää nuorten diabeetikoiden sitoutumista pistoshoitoon. Tutkimuksen kohteena olivat Imatran ja Savonlinnan Diabetesyhdistyksiin kuuluvat 12 - 17- vuotiaat nuoret diabeetikot.

Aineisto kerättiin kyselykaavakkeilla, joita jaettiin 32. Niistä palautettiin 23. Vastausprosentti oli 72. Kysely suoritettiin kesä-heinäkuussa 1998. Tulokset esitetään suorina jakaumina, taulukoiden avulla, sanallisesti ilmaistuina sekä suorina lainauksina.

Suurin osa kyselyyn vastanneista oli kiinnostunut pistoshoidostaan. He noudattivat annettuja ohjeita ja suunnittelivat pistoshoitoaan itse. Kiinnostus ilmeni myös Diabetes-lehden lukemisena. Tytöt lukivat lehteä keskimäärin enemmän kuin pojat. Suuria eroja pistoshoitoon sitoutumisessa ei kuitenkaan ollut tyttöjen ja poikien välillä.

Vastaajat kokivat perheeltä saamansa tuen tärkeänä. Ystäviltä, diabetes-hoitajalta sekä lääkäriltä saatua tukea pidettiin melko tärkeänä. Tyttöjen mielestä pistoshoito rajoitti harrastuksia ja jokapäiväistä elämää enemmän kuin poikien mielestä. rajoittaminen koettiin kuitenkin vähäisenä.

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO	1
2 NUORUUSIÄN DIABETES	3
2.1 Mitä on nuoruusiän diabetes	3
2.2 Pistoshoito	4
2.2.1 Monipistoshoito	5
2.2.2 Kolmipistoshoito	5
2.2.3 Kaksipistoshoito	6
2.2.4 Yksipistoshoito	6
2.2.5 Insuliinipumppuhoito	6
3 NUORUUSIÄN DIABEETIKON HOITOON SITOUTUMINEN	7
3.1 Hoitoon sitoutuminen	7
3.2 Nuoruusiän diabeetikon hoitoon sitoutumiseen vaikuttavia tekijöitä	8
3.2.1 Sisäisten tekijöiden vaikutus diabeetikko nuoren pistoshoitoon sitoutumiseen	8
3.2.2 Sosiaalisen ympäristön vaikutus diabeetikko nuoren pistoshoitoon sitoutumiseen	9
4 TUTKIMUKSEN TARKOITUS	10
5 TUTKIMUKSEN SUORITTAMINEN	10
5.1 Tutkimuskohde	10
5.2 Aineiston keruu	10
5.3 Aineiston käsittely	11
6 TUTKIMUKSEN TULOKSET	12

6.1 Taustatiedot.....	12
6.2 Sisäisten tekijöiden vaikutus pistoshoitoon sitoutumiseen.....	12
6.3 Sosiaalisten tekijöiden vaikutus pistoshoitoon sitoutumiseen.....	13
6.4 Vastanneiden kommentteja.....	14
7 POHDINTA.....	15
7.1 Tulosten tarkastelua ja johtopäätöksiä.....	15
7.2 Tutkimuksen luotettavuuden tarkastelu.....	16
7.3 Ehdotuksia jatkotutkimusaiheiksi.....	17

LÄHTEET

LIITTEET

1 JOHDANTO

Tässä opinnäytetyössä haluamme selvittää nuorten (12 - 17-vuotiaiden) diabeetikoiden sitoutumista pistoshoitoon. Murrosikä ilman diabetestakin on monelle vaikeaa, joten murrosiän ja diabeteksen yhteensovittaminen voi olla hyvin hankalaa siitä syystä, että hoito sotii nuoren elämäntapaa vastaan. Murrosikä on sekä fyysistä että henkistä kasvamista ja kypsymistä, itsenäistymistä, siirtymistä lapsuudesta aikuisuuteen. Diabeteksen hoidossa se tarkoittaa päävastuun siirtymistä vanhemmilta nuorelle itselleen. Nuorten diabeetikoiden hoitoon sitoutumista on tutkittu kokonaisuutena. Me olemme rajanneet opinnäytetyömme pistoshoitoon sitoutumiseen. Sairaanhoidajan työssä joudumme kohtaamaan nuoria diabeetikoita, jotka eivät ole enää lastenosaston asiakkaita. Siksi mielestämme on tärkeää tietää, kuinka nuoret ovat ennen aikuistumistaan sitoutuneet pistoshoitoonsa.

Diabetes on suurin jatkuvasti lisääntyvä terveysongelma Euroopassa. Huoli tästä johti Euroopan terveysviranomaiset kokoontumaan yhdessä potilasjärjestöjen ja diabetesiasiantuntijoiden kanssa WHO:n ja kansainvälisen diabetesyhdistyksen suojeluksessa St. Vincentiin Italiaan vuonna 1989. Kokouksen seurauksena syntyi St. Vincentin nimellä kulkeva julkilausuma diabeteksen ehkäisyn ja hoidon tavoitteista Euroopassa. Suomi on sitoutunut tähän ohjelmaan ja sen toteuttaminen aloitettiin vuonna 1992. St. Vincent yksilöi ne palvelut, joihin diabeetikolla on oikeus. Julkilausuma arvostaa hoitotyön asiantuntijoita niin välittömässä hoitotyössä potilaiden ja perheiden kanssa kuin tasaveroisina työryhmän jäseninä niiden toiminnan kehittäjinä. Palvelut tähtäävät diabeetikoiden - sekä lasten että aikuisten - terveyden ja elämänlaadun jatkuvaan paranemiseen sekä diabeteksen että sen komplikaatioiden parempaan ehkäisyyn ja hoitoon. Palveluiden tavoitteet tulisi saavuttaa viiden vuoden aikana kansallisen hoito-ohjelman tavoittamisesta. Suomi on jäljessä tavoitteista, vaikka diabeteksen hoito on Suomessa hyvää verrattuna moniin Euroopan maihin. (Merjola-Partanen 1996, 1, 6 - 7.)

Julkilausuman mukaan diabeetikoiden hoito pohjautuu potilaan ja perheen tarpeisiin. Ensisijaisena hoidon tavoitteena on itsehoitotaitojen kehittäminen ja sairauteen sopeutuminen. Siinä arvioidaan, mistä asioista potilas/perhe ottaa vastuun ja mikä on varsinaisen hoitoryhmän, ystävien ja diabetesyhdistysten ja muiden diabeetikoiden

tuen osuus. Nuorille diabeetikoille itsehoitovalmiuksien omaksuminen voi tuottaa vaikeuksia. Miten saadaan nuoret sitoutumaan hoitoonsa? Julkilausuman mukaan pelkkä hyvántahtoisuus hoitosuhteissa ei riitä. Sairaanhoidajat tarvitsevat tieteellisesti tutkittua tietoa. Psykososiaalisen tiedon osuutta tulisi lisätä. Diabetespotilaan hoitoprosessi perustuu jatkuvalla arvioinnilla. Arvioitavia kohteita ovat hoidon tavoitteet ja itsehoidon onnistuminen sekä opittavien asioiden arviointi. (Merjola-Partanen 1996, 1, 6 - 7.)